

Jordi Amat

El fill del xofer

Els fils secrets del poder:
ascens i caiguda d'Alfons Quintà

edicions

62

JORDI AMAT

El fill del xofer

Edicions 62

Barcelona

© Jordi Amat, 2020
Títol original: *El hijo de chófer*

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 917021970 / 932720447).
Tots els drets reservats.

El paper utilitzat per a la impressió d'aquest llibre té la qualificació de paper ecològic i procedeix de boscos gestionats de manera sostenible.

Primera edició: novembre del 2020

© de la traducció: Ricard Vela, 2020

© Tusquets Editores, s. a.

© d'aquesta edició: Edicions 62, s. a.
Diagonal, 662-664. 08034 Barcelona
info@edicions62.com
www.edicions62.cat

Fotocomposició: La letra

DIPÒSIT LEGAL: B. 18.636-2020
ISBN: 978-84-297-7894-6

Índex

<i>Pròleg</i> . Pla agonitza	11
1 El fill del xofer	17
2 L'angle mort	47
3 En Transició	71
4 Banca Catalana	111
5 La força del mite	143
6 La trama	187
7 A la deriva	221
<i>Epíleg</i> . La fi de la tragèdia	249
<i>Nota de l'autor</i>	257

El fill del xofer

L'únic fill del matrimoni Quintà Sadurní neix a Figueres el 28 d'agost de 1943. Va ser al carrer Nou, al qual li han tornat a canviar el nom. Ara és l'Avenida José Antonio. Aquell dia d'estiu, en aquella petita ciutat propera a la frontera amb França, neix el fill del Josep i la Lluïsa: l'Alfons. La família de la mare regenta una sabateria situada a la principal avinguda comercial de la ciutat: El Globo. Josep Quintà, que té trenta anys quan neix el seu fill, es dedica al tèxtil. És viatjant, i per fer la seva feina té una cosa que en aquella Espanya pocs tenen: vehicle propi. La vida és difícil. La postguerra és mísera. Un dia, Quintà amaga al parafang del cotxe sabates que roba a la botiga de la família de la seva dona. Les vol revendre. El descobreixen. La relació amb els Sadurní es degrada.

A Josep Quintà no li agrada estar-se a casa i li agrada fer favors. Manuel Brunet n'hi demana un. El podria portar amb el seu cotxe a Palafrugell? Per a Brunet, la vida tampoc és fàcil. El món en què aquest periodista havia brillat ha desaparegut. Ara sobreviu escrivint articles reaccionaris sobre el decurs de la Segona Guerra Mundial. Els publica al setmanari *Destino*, que té com a col·laborador estrella Josep Pla. Brunet es vol trobar amb Pla. Quintà

accepta. L'acompanyarà. Li agrada conversar i acostar-se a la gent interessant. Tipus com el periodista Brunet. Tipus com Pla. El 6 de desembre de 1944 aparca el cotxe a la veïna i silenciosa Palafrugell. Surten del cotxe per passar unes hores amb uns amics. Brunet els coneix. Quintà encara no. I no saben que en aquell país sense llibertat algú els està vigilant.

El guàrdia civil de Palafrugell ha rebut una ordre clara de la superioritat policial de la província. És probable que a la localitat, a la casa a la qual estan entrant Brunet i Quintà, se celebrin de manera periòdica reunions de conspiració política. El policia truca per telèfon a la central de Girona i informa sobre qui hi ha en aquella casa, propietat de Pere Pla, el germà de l'escriptor. Entre sis i vuit persones. L'endemà redacta un report per ampliar la informació. Es tractava d'una altra reunió d'un grup d'amics del poble a la qual s'havien afegit els dos homes del cotxe. Brunet és conegut, Quintà no. El policia redacta una nota breu sobre ell: «Corredor mercantil, domiciliado en Figueras, calle José Antonio ignorándose el número (sus suegros son dueños de la zapatería El Globo)». Aquella nit, Josep Quintà coneix qui es convertirà en l'home de la seva vida. Josep Pla. Viu sol a la masia familiar, té la diabòlica mania d'escriure, s'acosta als cinquanta i no té cotxe. És d'aquella manera i en aquell moment que comença la relació entre tots dos.

Dedicatòria manuscrita en un exemplar de *Costa Brava. Guía general y verídica*, datada l'agost del 1945: «Estimat Quintà, molt agraït i amb l'amistat de sempre». Mig any després, una segona dedicatòria en un altre exemplar del mateix llibre; ara al matrimoni Quintà Sadurn i dataada a Figueres. Ja no són només paraules de compromís,

perquè en algunes ocasions Pla sopa amb el matrimoni i amb el nen al pis de l'avinguda José Antonio. La Lluïsa cuina molt bé. I agraeix a tots dos la col·laboració per redactar el llibre. Com l'han ajudat? Pocs mesos després, Pla amplia la dedicatòria d'aquell exemplar. Una altra vegada a Figueres, coincidint amb les festes patronals de la ciutat. Escriu a mà que alguns dels itineraris de la guia estan incomplets, però que els escriurà passat l'estiu quan hagi navegat per aquella part de la costa amb els amics pescadors de Quintà. Quintà té un veler amarrat al port de Roses. Un Tumlare. A Pla li agrada navegar amb aquella barca. De vegades els acompanyen els vells pescadors del poble: Pau de la Menuda, Joan Calons, Baldiri Gallinaire, Pep Cantina. Josep Pla se'ls escolta i s'hi inspira per escriure contes sobre geografia humana. Aigua de mar.

El nen Alfons també se'ls escolta. En la seva consciència, la navegació amb el pare i la sagacitat dels pescadors serà el sol de la infantesa. Però a l'avinguda José Antonio, acumulant dies tot sol amb la seva mare, la vida és massa sovint com una nit fosca. Estudia en una bona escola: els Hermanos de las Escuelas Cristianas de La Salle, encara que tothom en diu Els Fossos. Algunes bones famílies de la comarca hi escolaritzen els fills: l'escola compta amb bons professors, que no es limiten a repetir el catecisme nacionalcatòlic. Però en el nen Quintà hi ha alguna cosa estranya. No perquè jugui al set i mig fent servir cigrons amb els avis Sadurní. El problema no és que més d'una vegada tot jugant s'obri el cap. El que és estrany són els problemes de relació amb els seus companys. Fa bromes poc habituals, bretolades que no s'obliden. Com tants altres nens de la postguerra, forma part d'un agrupament escolta i aviat demostra afició per la lectura. Li agrada pas-

sejar-se pel centre de la ciutat. Al Novel de la Rambla s'acosta a l'escriptor Carles Fages de Climent —un bon amic del figuerenc Salvador Dalí—, que li recomana que llegeixi clàssics com Plutarc i Marcial. De vegades passa pel taller d'un talabarder que té a prop de casa. Li agrada veure'l treballar. Però, un dia, la persiana està abaixada i ningú li sap explicar on és l'artesà que ell admirava. Sentirà un rumor. Aquell home s'havia quedat sense feina. S'ha suïcidat.

L'Alfons creix entre la foscor moral d'una Figueres en què els rics són franquistes i contrabandistes i la llum de la badia de Roses, on gaudeix d'una vida familiar plena i plàcida. Aquella claror il·lumina dues fotografies. Hi són ells dos. Ningú més. El pare i el fill. En Josep i l'Alfons. Tots dos i ningú més. En una, drets en un extrem del vaixell, amb el cos de l'un enganxat al de l'altre, apujant la vela abraçats, somrient a la càmera. El fill porta una gorra de pescador a la mà. L'hi han deixada els vells pescadors que apareixen en altres imatges. A l'altra instantània familiar, el pare sosté la mateixa gorra. Una altra vegada sols tots dos, a la platja després de banyar-se. Elegants com sempre, mostren naturalment el tors. Un gest d'amor paternal. Quants anys té? L'Alfons està a punt de complir els nou o els deu. En aquell moment, tot és radiant. O ho sembla. O pot ser-ho.

Hi ha una altra fotografia de la sèrie. Continua sent Roses, però no són ni a la platja ni al mar, sinó en un carrer. El sol impacta al front de Josep Quintà, que no pot continuar mirant-se la càmera. Té una mà a la butxaca mentre recolza l'altre braç a l'esquena del fill. Pare, fill i cotxe. El Lancia dels Quintà. Ells dos i uns amics. En un extrem de la imatge, Pla. Al centre, un home de mitjana edat que irra-

dia plenitud. També estiueja allà. A la imatge porta un nen petit a coll i un altre fill seu al costat. És Jaume Vicens Vives, un historiador que ha decidit convertir-se en l'intel·lectual d'una societat que continua civilment segrestada. Vicens s'ha proposat que aquella societat es redescobreixi a si mateixa, que sigui conscient de les seves tares constitutives i de les seves potencialitats. Ho fa seguint el magisteri de Pla, que li encomana de manera informal aquella missió: salvar la consciència col·lectiva d'un país sepultat. La relació entre Pla i Vicens, que és fundacional, necessita un suport perquè fructifiqui. Algú de confiança que actuï al mateix temps com a amic i com a secretari. Aquella figura a l'ombra, que no apareix als llibres d'història perquè el seu lloc és la quotidianitat sense relleu, és Josep Quintà.

Quintà pare visita l'editor de Pla a Barcelona, recull el sobre amb diners i li porta el correu a l'escriptor. De vegades, l'acompanya quan té un dinar, per exemple amb Camilo José Cela, i d'alguna manera li porta l'agenda. Pla el necessita. El passa a buscar a Palafrugell perquè es trobi amb Vicens a Roses i en una ocasió coincideix amb el catalanista catòlic Josep Benet. En un altre matí lluminós, Vicens i Benet naveguen amb el veler de Quintà i l'Alfons surt a la foto. Un altre dia Quintà acompanya Pla a Sant Feliu de Guíxols perquè saludi un altre vell periodista, Gaziol, que també sopa a casa dels Quintà. De vegades el va a buscar al mas i enfilen la carretera perquè Pla es trobi amb Vicens al pis que l'historiador té a Barcelona. Els porta a Perpinyà perquè puguin parlar amb absoluta llibertat. O els convida a dinar a casa, perquè la Lluïsa cuina el peix que li han donat els pescadors de Roses. Llavors Quintà treu a taula un borgonya o un formatge francès que ha comprat en una de les seves escapades a l'altra ban-

da de la frontera. L'Alfons mira, escolta i registra a la memòria. Un dia, Vicens explica que Franco ha demanat que tradueixin al castellà un estudi seu que es distribueix en català. Altres dies surten de casa per fer un tomb per Figueres o recórrer alguna zona de l'Empordà amb el Lancia. Parlen Pla i Vicens, i de vegades també parla Quintà.

Vicens afegeix aquella experiència de conversa i contemplació al que ha après en la seva feina com a historiadador per continuar evolucionant i convertir-se en un intel·lectual. D'aquest saber es nodreix la seva visió sobre l'essència d'un país de pescadors, pagesos i comerciants. Gent que negocia, però que no governa. Gent que pacta a pobles i ciutats. Escriu un assaig que es converteix immediatament en un clàssic, *Notícia de Catalunya*. És el fruit de la relació de Pla i Vicens, i Quintà a les bambolines. És un diàleg de postguerra que refunda una cultura. Només d'imprimir-se els llibres, Vicenç n'envia un exemplar a Quintà amb aquesta dedicatòria: «Amic Quintà: Tu ets de les quatre o cinc persones que, si no pots qualificar de fill aquest llibre, el pots considerar com a fillol. De les teves converses ha fruitat alguna de les coses principals que es trasllueixen en aquestes planes, de la mateixa manera que la teva cordial amistat m'ha estimulat contínuament a fer-les néixer». Res d'això seria possible si el seu pare no tingués cotxe. La relació entre el que condueix i el conduït pot assolir una curiosa intensitat.

Ser amic de Pla, el seu escuder o el seu cavaller servidor acaba tenint per a Josep Quintà més importància que ser marit i pare. El seu únic fill primer ho intueix amb desconcert i després ho assumeix amb dolor. El matrimoni

dels seus pares ha començat a corcar-se. El pare amb prou feines és a casa. O està amb Pla o amb els amics de Pla. Però no és només el cercle de Pla. Va pels pobles de la zona per visitar les modistes i vendre'ls gènere, i algunes d'elles sembla que també són amants esporàdiques. Per això, quan passa per casa, els crits i els silencis es repeteixen. L'hi retreu Lluïsa, Alfons s'enfonsa. I algunes no són només amants d'una nit. Ja passa llargues temporades instal·lat a l'hotel Costa Brava de Palafrugell. Com a mínim una amant estable, i d'aquella amant tindrà fills. Quan Josep Quintà torna a casa, el seu fill espera el moment que el veurà anar-se'n altre cop. Creu que ho fa per viure amb una altra família. Amb la mirada segueix les passes de l'abandonament. Aquell recorregut li genera una esquerda a la consciència on es va dipositant el ressentiment.

Als tretze anys, les coses es comencen a tòrcer. Al comportament estrany s'hi afegeixen els suspensos a l'escola. Curs 56/57. Les sis assignatures que ha suspès les aprova a la convocatòria extraordinària. Però el següent any escolar ja no aprovarà ciències naturals ni tampoc matemàtiques, ni tan sols a la convocatòria extraordinària.

Josep Pla té poder. El seu poder és poder dir la veritat. No és poder polític ni econòmic. Tampoc institucional. No és el poder del quart poder, perquè aquell és un poder minvat quan no hi ha llibertat d'expressió per poder dir la veritat. El poder de Pla és intel·lectual. Tou i informal. L'atresora i el desprèn. Es nodreix de la seva experiència, les seves lectures i la seva sagacitat. I aquell poder n'atrau d'altres, perquè les idees, en última instància, actuen com el fonament en què el poder no es transmet però sí que es

regenera. Durant mig segle, Pla ha seduït les elits successives amb aquell poder. A les catalanes i a no poques de les espanyoles. Elits polítiques, econòmiques, culturals o periodístiques. El lloc on Pla desplega la seva seducció és una taula en què s'hi menja i s'hi beu, i l'eix són les seves paraules. Amb la mirada, incapaç d'amagar les emocions, i amb el seu discurs, que podia partir d'una anècdota i després d'una facècia, Pla tenia la capacitat de fer viatjar l'interlocutor en el temps i traslladar-lo a la memòria del segle o al cor del món. El poder intel·lectual és el de la influència de les idees.

En l'exercici material d'aquella influència, Josep Quintà actua com un instrument indispensable; de vegades a taules distingides de Barcelona, però gairebé sempre a restaurants de menjar tradicional de l'Empordà. En especial quan arriba l'estiu i els homes del poder dur s'instal·len a les segones residències. I és així com Quintà, entre plat i plat, acaba sent un més de la xarxa de Josep Pla. És un cercle que es va eixamplant al voltant de Pla. No són només els amics de Palafrugell. No és només Vicens. Seran empresaris, financers i economistes. Quintà els coneix, els veu i els parla de tu a tu perquè ell també té el seu poder: el capital social que significa haver-se convertit en la millor via d'entrada per accedir a Josep Pla. Per mantenir aquell capital, que s'havia guanyat conduint, cal dominar alguns codis. La bona educació, el capital que dona la informació i una agenda. Així pot assistir al desplegament del poder intel·lectual de Pla, aprendre quina és la dinàmica de la influència. Quan ha pogut, l'ha feta servir en benefici propi, dels seus o dels seus amics. Li podria demanar a aquell professor, amic Vicens, que aprovi el meu fill? Aquell és el seu poder. El poder és la producció dels efec-

tes desitjats. Si no ets influent —si no pots despenjar el telèfon o demanar un favor amb un xiuxiueig a cau d'orella quan els altres ni se n'adonen i, al final, aconseguir el que pretens— no ets a dintre. Quintà sí que hi és. El seu fill Alfons, mentre acumula ressentiment, se n'adona.

El diàleg entre Pla i Vicens és tan potent que gesta un nou poder intel·lectual. Vicens el fa servir per establir contacte amb el poder polític i intenta influir-hi. És d'allò que parlen amb Pla i allò és el que Quintà escolta. Parlen del que més els importa. Llibres i política. «Report polític. Impressionant efecte», consigna Pla a l'agenda el 23 de febrer de 1956, després d'un dinar a casa de Vicens. I Quintà s'asseu a la mateixa taula, participa de la mateixa conspiració burgesa. L'endemà, encara a Barcelona, se celebra un sopar en un restaurant de moda, el Glacier. Repeteixen tots tres amb pocs comensals més, i l'endemà Pla i Quintà tornen junts a l'Empordà. Si no va ser al sopar del Glacier quan l'hi va explicar, devia fer-ho al vagó del tren que compartien i que van agafar a l'Estació de França. No havia estat un dinar qualsevol. Va ser un dinar amb un altre poder. No el seu, que és l'intel·lectual. És un poder al qual escriptors i periodistes no solen accedir. El poder dels diners.

L'amfitrió és un seductor Manuel Ortínez. Trenta-cinc anys. Connectat amb la Costa Brava a través de la seva esposa, Ortínez és devot de l'escriptor. Un més. Li agrada la seva prosa, el fascina de la mateixa manera que va magnetitzar Vicens. No perd l'oportunitat d'una sobretaula amb ell, contemplar com quan parla obre la caixa negra en què es revelen els codis d'un país, dels seus líders, de la política. Ortínez, que sap identificar com ningú qui té poder, sap que Pla en té i vol que conegui el seu cap. És

Domingo Valls i Taberner. Pur poder econòmic. L'home més determinant en el sector econòmic de més pes, encara, a Catalunya: el tèxtil. Vol que es coneguin. Que Valls li reveli els secrets de la burgesia, els que Ortínez gestiona.

Llest i elegant, ben relacionat i amb determinació per aconseguir el que necessitava, Ortínez va ser cooptat ben aviat pels grans empresaris. A ells els va facilitar una xarxa de contactes privilegiada amb el Madrid polític. Arribava fins als despatxos dels ministeris econòmics, sobretot el d'Indústria, i aquesta xarxa es lubricava amb maletins farcits que omplien aquells burgesos catalans. Exerceix el càrrec de conseller director del Servei de Comerç Exterior de la Indústria Tèxtil Cotonera. Era el lobby del qual s'havia dotat la que encara era la principal indústria catalana. A aquells industrials, l'autarquia de la dictadura els ha concedit una pròrroga i, a curt termini, treuen un gran rendiment d'aquella situació anòmala. A Ortínez, els industrials del tèxtil l'havien contractat perquè, amb la mà dreta, es cuidés de l'estratègia pública del lobby, al mateix temps que, amb l'esquerra, movia els fils de l'estratègia invisible i no menys necessària per al grup: dissenyar el laberint del frau fiscal que el poder polític del règim mira sense veure. Pocs coneixen tan bé el mètode d'evasió de capitals. Temps tèrbols. La corrupció està institucionalitzada.

Ortínez coneix les lleis del frau i sap com aplicar-les. Sap com aconseguir enganyar l'Estat per obtenir els dòlars i comprar el cotó que els fa falta als industrials per als quals treballa. Tànger. No és Casablanca, però també s'hi juga. Dins de l'economia de la ciutat hi ha catalans ben situats. Alguns dirigeixen bancs, d'altres els tenen en propietat. És l'únic mercat lliure d'intercanvi de divises en què s'accepta la pesseta. Allà es podien canviar pessetes per dòlars, però

la qüestió era com aconseguir que les pessetes sortissin d'Espanya per arribar a la ciutat marroquina i allà fer el canvi. Aquest delicte implicava crear una estructura estable de contraban de capitals. A Barcelona, dos socis tenen els contactes necessaris per blanquejar l'operació. Els grans industrials, a través d'Ortínez, contracten els seus serveis. Un d'aquells espavilats és David Tennenbaum. L'altre, és Florenci Pujol, un home fet a si mateix que es guanya la vida com a agent de Borsa. Junts actuen de facto com a testaferros dels industrials del tèxtil. La mecànica és coneguda. Els homes de negre dels industrials lliuren a Pujol sacs plens de bitllets de cent pessetes. El seu soci els fa arribar a Tànger. Alguns bancs —en especial el Banc Immobiliari de Josep Andreu Abelló— acceptaven les pessetes i les transformaven en dòlars en comptes oberts dels Estats Units o de Suïssa. Per fer aquella gestió, només faltaria, Tennenbaum i Pujol cobren una comissió. Part dels diners els deixen a Suïssa. Amb una altra part dels diners del contraban, més el que guanyava com a agent de Borsa, Pujol, fascinat per l'activisme antifranquista del seu fill Jordi, compra un banc. El 18 de març d'aquell 1959, se celebra la junta d'accionistes de la Banca Dorca. La família propietària ven les accions al grup de Pujol. Dos anys després, l'entitat passa a denominar-se Banca Catalana.

Aquell 24 de febrer de 1956, Valls i Taberner no dedica el dinar a relatar-li a Pla aquells tripijocs, per descomptat. Però Pla no és un ingenu. «El *seguro* contra la precarietat intrínseca de les dictadures ha estat sempre i a tot arreu l'evasió de capitals», escriuria a les seves notes personals; «sobre aquesta evasió la dictadura de Franco ha fet els ulls grossos, naturalment». Durant aquells anys de fracassada autarquia econòmica, algunes persones van guanyar mol-

tíssims milions amb aquestes maniobres opaques. Però un poder fonamentat en la corrupció, quan la corrupció és sistèmica, encara que no tingui un contrapoder que el qüestionï, acaba corroent l'estabilitat de l'Estat. A mitjans dels cinquanta aquella era la situació a Espanya, i el franquisme, per mantenir-se al poder, busca i troba el mecanisme per estabilitzar-se. En aquell període de transició de la dictadura autàrquica a la dictadura capitalista, que té l'economia com a motor, comença a tramir-se la relació entre Pla i Ortúñez. Intercanvien saviesa per informació. Incorporen grans figures al seu cercle. Economistes com ara Joan Sardà i Fabià Estapé, els autors intel·lectuals del Pla d'Estabilització que el 1959 canviarà Espanya per sempre. També Armand Carabén. De vegades l'assagista Joan Fuster. De manera informal, sopar rere sopar, van constituint una mena de Camelot. Asseguts en una taula rodona, pensen en el futur del país i tenen capacitat de decisió sobre la política real. Parlen d'aquells canvis i d'aquell país creuant en la conversa diversos poders. L'intel·lectual, l'econòmic i el polític. Quintà escolta. De vegades l'acompanya el seu fill. Alfons Quintà aprèn. Pla el coneix des de sempre. És el fill del seu amic. L'Alfons és el fill del xofer. Han viatjat junts. Li ha regalat llibres. Com aquell dia que, parlant de filosofia, el noi va manifestar el seu interès i Pla no va dubtar a donar-li el seu exemplar del diccionari Ferrater Mora.

Però Pla també sap que hi ha alguna cosa que no va bé. El pare no ho pot ocultar i comença a demanar favors als amics. Alfons Quintà té setze anys i està enfonsat.

El curs 58/59, Alfons Quintà comença com a alumne intern a l'institut Saint-Louis de Gonzague de Perpinyà. Des d'allà, al novembre, li escriu una carta a Pla. El seu pare li ha recomanat que mantingui correspondència amb

l'escriptor. Li pregunta si anirà o no a entrevistar Pau Casals, li parla d'un altre escriptor català exiliat —Josep Maria Corredor— i li agraeix un llibre que li havia prestat. «Moltes gràcies per lo qu'es preocupa per mi». Però les coses tampoc s'encarrilen. Tampoc serviran els cops que en altres moments li havia clavat el seu pare, fins i tot amb la sivella del cinturó, pallisses que li van deixar marques al cos que ja no se li esborrarien. Els cops eren un trauma més relacionat amb el pare, Josep Quintà, i que s'afegia a la seva naturalitzada doble vida. És clar que ho sabia i, en els moments de fluixera, com el bumerang de la tristesa, el tornaria a colpejar. No era només la feina, els viatges i les vendes de teixits. No eren només les escapades a França i els retorns amb els formatges i els vins. El fill sap que el seu pare se'n tornarà a anar, sap que la seva família és una farsa i sap que, al seu pare, qui li importa més no és ell, sinó Pla. Pla i les seves circumstàncies. La xarxa d'influències i els secrets atrapats dintre de la xarxa per blindar aquella influència i connectar amb el poder. El pare viu en aquella xarxa, s'hi troba a dins, l'il·lumina la llum de Vicenç i l'or d'Ortínez. Però, vivint allà, deixa desemparat un fill que va de l'extravagància a la malaltia, i el condemna a la fugida del buit i a la venjança per palliar l'odi i la ràbia que acumula.

Cent trenta milions de dòlars del govern dels Estats Units. Cent milions més de l'Organització Europea de Cooperació Econòmica. Setanta-cinc del Fons Monetari Internacional. Seixanta-vuit de la Banca Privada dels Estats Units. I quaranta-cinc a través de la consolidació de deutes bilaterals amb països europeus. 418 milions de dòlars que

s'havien d'utilitzar per fer el que Franco afirmava al decret llei del 21 de juliol del 1959: «Ha llegado el momento de iniciar una nueva etapa que permita colocar nuestra economía en una situación de amplia libertad». El Pla d'Estabilització l'aprova el dictador i és la clau de volta de la transformació no ja de l'Estat, sinó del país. L'ha ideat, de manera destacada, Joan Sardà —en aquell moment director del Servei d'Estudis del Banc d'Espanya—, amb l'ajuda, entre d'altres, del catedràtic Fabià Estapé. Sobre ells dos, pocs dies després que s'aprovés el Pla, parlen Ortínez i Pla, que ho reflecteix a les seves llibretes fascinat i desconcertat. «Són socialistoides, per no dir comunistoides, tenen un despreci perfecte per la burgesia, però col·laboren en la salvació d'aquest règim d'abjecció de Franco». Hi havia molt antifranquista al franquisme, li diu Ortínez. Pla n'extreu una lliçó: «Les dictadures ho corrompen tot, perquè com que només es poden combatre des de dins, creen aparences de duplicitat escandaloses».

Fins a quin punt ells dos, Pla i Ortínez, han naturalitzat aquella duplicitat? Aparentment, la trajectòria de Pla es pot veure com la d'un col·laboracionista. Ortínez, per part seva, va dir a Pla que hi havia col·laborat i que, si pogués, encara hi col·laboraria més per desemmascarar la niciesa del sistema. Políticament, Ortínez pensa en gran. Porta a la pràctica una estratègia d'influència dintre de la dictadura, però la seva ambició desbordava els límits del règim. No hi ha poder complet si no es compta amb el quart poder. Seguint les seves indicacions, els industrials del tèxtil adquireixen una bona part de la propietat d'*El Correo Catalán*. El seu home al diari és el periodista Manuel Ibáñez Escofet, que també és responsable de premsa i propaganda del Servei de Comerç Exterior de la Indústria

Tèxtil Cotonera. Naturalment, Pla comença a escriure a les seves pàgines. No negocia amb el director, sinó amb la propietat. El discurs del diari és clarament favorable a l'estabilització econòmica, però al mateix temps Ortínez muscula una alternativa per si el sistema entrés en crisi.

Per petició seva, i a través d'un dels seus comptes opacs, el lobby del tèxtil comença a finançar el president de la Generalitat de Catalunya a l'exili. Josep Tarradellas té seixanta anys. Viu en un casalot de Saint-Martin-le-Beau, a la regió de la Vall del Loira, a uns 250 quilòmetres de París. Ha fos la seva vida amb una institució abolida, que perviu en el record i es conserva només al paper de carta en què imprimeix el seu segell. Fa uns quants lustres que manobra per continuar sent l'única personalitat rellevant en aquell món de despulles, però sap que el valor polític de l'expatriació és nul. Aposta per reinventar-se i decideix que la millor estratègia és establir contacte amb figures de l'interior. Per aconseguir-ho li fan falta els millors recursos humans i alguns recursos econòmics per sortir-se'n. Busca còmplices no entre l'activisme antifranquista sinó entre els cercles del poder català; aquell home serà Ortínez, i identifica Vicens Vives com la personalitat clau. Perquè Vicens bascula cap a l'antifranquisme i conspira amb actors de l'interior i de l'exili. Es reuneix a Perpinyà amb el veterà dirigent socialista Manuel Serra Moret. Hi ha anat amb Josep Quintà. Per no aixecar sospites, als seients del darrere, dos nens. Albert Vicens i Alfons Quintà. Quintà pare s'integra en la conspiració política. Organitza una nova reunió. La de Tarradellas amb Pla a París. Viatgen amb el cotxe d'Ortínez i condueix Quintà.

L'objectiu és perfilar la nova estratègia de Tarradellas. Davant dels industrials del tèxtil, la seva oferta és desacti-

var la temptació revolucionària i liderar una alternativa moderada i pactista. És una via d'actuació que hauria d'interessar a l'elit econòmica, que pretén continuar-ho sent després de Franco. Que tot canviés perquè els diners no canviessin de mans. Tarradellas s'ofereix com una assegurança als burgesos per als quals treballa Ortínez. Pla compleix perfectament amb l'encàrrec implícit d'Ortínez. El llarg informe que escriu de la reunió ha de funcionar com a carta de presentació del president exiliat davant la burgesia catalana. El seu propòsit és justificar una inversió o augmentar-la. El seu argument és presentar el vell republicà com un actor estabilitzador per quan es produeixi la fase de canvi polític. Tarradellas és vell, d'acord, però no és un polític del passat, sinó una possibilitat de futur. Pragmàtic, conscient de la dinàmica real del poder —la política, com passa sempre, i ell ho reiterava, s'adapta als diners— i amb idees clares sobre l'economia.

Tarradellas tenia el relat, però li falten arguments per sustentar-lo. Els qui l'han d'ajudar són un equip de poques persones, coliderat per ell i per Vicens Vives. Necessita l'equip i els recursos. I a la sala de màquines de l'operació, Josep Quintà. N'és l'enllaç. Els porta l'agenda. Atén les trucades. Transmet missatges. Perquè, durant les setmanes posteriors a la reunió, Tarradellas no para. O diu que no para. El dilluns 14 de març, Tarradellas parla per telèfon amb Quintà per fixar una nova trobada amb Pla i Ortínez. Perquè la conversa amb el polític exiliat sigui segura, Quintà s'ha desplaçat a Perpinyà. Parlen a l'hora convinguda i, després de penjar, puja de nou al cotxe, travessa la frontera i se'n torna cap Figueres. Tot just arribar-hi, redacta una missiva en un paper de carta de la sabateria El Globo en què li detalla les instruccions a Pla.

Anirà a buscar-lo el divendres 18 al mas, soparan a Figueres i l'endemà, a Carcassona, se celebrarà la nova entrevista amb Tarradellas, a la qual també assistirà Ortínez.

La dona de Quintà, Lluïsa, escriu unes ratlles en aquella carta. No és la primera vegada, però aquí no es limita a la salutació amistosa habitual: «M'agradaria molt poguer parlar un moment amb vostè». És estrany. Per què Lluïsa Sadurní volia parlar amb Pla?

La reunió de Carcassona del dia 19 va anar com estava previst. El dia 20, una nota manuscrita en un paper amb la capçalera de l'Hotel la Résidence especifica els noms dels membres de l'equip i el seu paper. Tarradellas, responsable de l'àrea d'organització política i relacions amb la CNT. Ortínez, encarregat de les relacions amb la burgesia industrial. Vicens Vives, el contacte amb l'Església, sobretot amb l'abadia de Montserrat. I, per als assumptes econòmics, Joan Sardà, col·laborador de Tarradellas durant la guerra i cervell del Pla d'Estabilització. Fins a quin punt hi estaven tots compromesos? Tarradellas, sens dubte. Ortínez també. I els altres? Quintà, que no és un dels membres de l'equip però està implicat en l'operació, sens dubte. «Tingueu la seguretat que lo poc que estigui al meu alcanç, tindreu el màxim d'ajuda». El diumenge dia 20, Quintà i Pla tornen a l'Empordà, dinen amb gent influent de Barcelona i parlen de Tarradellas. A començaments de setmana, van a Barcelona, es reuneixen amb Ortínez i comenten que la trobada ha anat molt bé. Però Vicens es posa malalt i no es cura. «En Jaume encara està malalt, millora d'una manera lenta, aquest és un contratemps», escriu Quintà a Tarradellas.

Vicens detalla a Pla l'evolució de la seva malaltia en una carta redactada dies després. Té problemes respira-

toris. «Es veu que vaig agafar un virus molt perillós, del gènere de la grip de 1918, i que si no haguéssim tingut els recursos terapèutics actuals m'hauria despedit del món amb pocs dies». La carta està escrita el 15 d'abril del 1960. En les línies finals, Vicens li parla dels Quintà. De Josep i d'Alfons. «No m'atreveixo a dir personalment a en Quintà les notícies que tinc del seu noi. Fa el vago a Girona, sense el menor sentit de responsabilitat. No va a classe, ni a passeig, ni a futbol, ni res. És l'abúlia absoluta. Cal que el seu pare l'adreci, perquè, si no, li donarà un disgust. I per adreçar-lo no hi ha més remei que fer-lo entrar al comerç, començant pel lloc més modest, i amunt! Jo li'n parlaré en aquest sentit, sense concretar; però vós podríeu fer-li unes reflexions generals, ja que us té una admiració sense límits. Encara que el que us proposo sigui dur, crec que els amics servim per això. En Quintà petit no serveix per estudiar; com més aviat comenci a pensar, millor». Era del seu fill que Lluïsa Sadurní volia parlar amb Josep Pla. La situació s'ha desbordat. Ho sap fins i tot Josep Tarradellas: «Tant la meua esposa com jo mateix ens preocupem pel vostre fill; veureu que fem tots els possibles per resoldre el vostre dany». 14 d'abril de 1960. Alfons Quintà té setze anys.

La Casa Americana de l'ambaixada dels Estats Units concedeix beques per a estudiants de batxillerat. Una ajuda per estudiar als Estats Units durant un curs i amb allotjament a casa d'una família nord-americana. Els candidats han de tenir setze o disset anys. L'expedient acadèmic ha de ser bo i el nivell d'anglès es certificarà amb un examen. «Al efectuar la selecció, será considerado de gran impor-

tancia la personalidad y el carácter de los candidatos. Asimismo se juzgará si ha de ser un buen representante de su país en los Estados Unidos». La sol·licitud s'ha de presentar abans del 30 de novembre del 1959. Alfons Quintà llegeix la notícia a *La Vanguardia* del 8 de novembre i li proposa al seu pare que aquella podria ser una solució. Anar-se'n un any als Estats Units. Però el pare, o no ho veu o està dedicat a altres coses. Al fill li cal una autorització paterna per fer la sol·licitud, i el pare, per deixadesa o precisament perquè està angoixat pel seu comportament, decideix no signar-la. I la negativa no fa sinó eixamplar la distància entre tots dos. L'Alfons ja està més a prop de l'odi que de l'amor.

Aquell estiu del 1959, l'Alfons ha viatjat amb cotxe amb el seu pare i amb Josep Pla pel nord d'Espanya. Si algú pot vèncer les resistències del seu pare és Pla. L'11 de novembre, li escriu una carta a Palafrugell: «Li prego que vostè només li faci considerar la possibilitat de que jo hi anés [als Estats Units]. Espero que l'aconsellerà sobre lo que cregui més convenient, perquè sobre mi està indecís i confós i ja he perdut més d'un mes de classe». Amb la carta, adjunta el retall del diari. Però l'adolescent es queda al seu país i perd el curs sense fer res. Vagareja. Són les informacions que Vicens transmet a Pla. El seu pare ja pot moure els fils perquè els professors de l'institut l'aprovin. Però aquell no és el problema. Tampoc és incapacitat per concentrar-se. L'adolescent Quintà comença a llegir compulsivament els llibres que compra a la llibreria de Ramon Canet (no oblidat la lectura d'*El jugador* de Dostoievski) o es familiaritza amb la premsa estrangera; per començar, l'*International Herald Tribune*. L'abúlia i el vagareig solitari pels carrers de Girona més aviat semblen signes d'una

depressió primerenca no diagnosticada, i que empitjora. Naturalment, el seu pare s'amoïna. És conscient que hi ha alguna cosa que no rutlla. La situació és prou complicada per confessar-l'hi a Josep Tarradellas. L'hi ha comentat a Carcassona. I Tarradellas, quan torna al casalot on viu, ho comenta amb la seva dona, i ella pregunta al liceu on estudia el seu fill si tindrien una plaça per al fill d'un amic. Fins i tot li busquen una família de confiança perquè l'acullin entre el veïnat. Els Tarradellas coneixen la veritat. Que està malalt. Mesos després li pregunten al seu pare per una operació. Ha anat bé? Desitgen que l'Alfons ja s'hagi restablert.

L'abril del 1960 és un període crític per a Alfons Quintà. Trenca amb el seu món. Hi talla presentant-se com un revolucionari. Sobretot, li cal fugir. Viure lluny del seu pare, anar-se'n de Figueres. Tallar amb els orígens. Esborrar l'abandonament. Com fer-ho? Probablement des de Barcelona, redacta una carta que és la radiografia primerenca d'un esperit torturat. El destinatari és Josep Pla, i el seu pare no l'ha de llegir. Trama una estratègia d'ocultació per si caigués a les mans del pare, que de vegades li porta la correspondència a Pla. La ficarà dins d'un sobre amb un nom fals al remitent. No l'enviarà per correu convencional. La col·locarà dins d'un llibre. I a mà, gargotejada amb lletra menuda, hi justificarà el seu estratagema. El que l'Alfons escriu no ha de saber-ho Acates. Qui llegeix la carta sap de qui està parlant. És un personatge literari. L'acompanyant d'Enees, l'amic fidel, el que sempre hi és quan l'heroi el necessita. Acates és Josep Quintà. L'heroi de Josep Quintà és Josep Pla. L'enemic d'Alfons Quintà és Acates, el seu propi pare. Aquest és l'esquema de la tragèdia i, en l'arquitectura sentimental de l'adolescent, es

barregen la ràbia, la rancúnia i la desesperació. La carta és un mirall i reflecteix intel·ligència. Una intel·ligència en part infantil i en part maligna.

Senyor:

Imagino que tan desagradable li serà a vostè rebre aquesta carta com a mi escriure-la. Si ho faig és perquè no tinc més remei.

Repetides vegades he demanat al meu pare que me signi una autorització per a poder demanar el passaport i una altra per a poder treure-me el permís de conduir. Les dues coses, principalment la primera, són vitals per a mi si es té en compte la professió que tindrè l'any que ve.

Puix que si no el demano abans d'un mes hauré d'esperar dos anys, degut a que me trobaré en edat militar, es pot dir que necessito l'autorització URGENTMENT.

Com que a vostè, burguès, les meves necessitats de no-burguès li deuen fer riure, el motiu de la present no és el de demanar-li els seus bons oficis, sinó de comunicar-li el que segueix.

Si abans del dia 30 d'aquest mes d'abril el meu pare no ha accedit incondicionalment i no ha signat les dues autoritzacions abans mencionades, i tinguent en compte que si no ho fes fora completament il·lògic i que l'única explicació que se li podria donar és que es tracta d'una venjança personal, jo em veuria amb la necessitat de comunicar a n'el senyor Joan Vicens Creix, Inspector Jefe de la Brigada Política Social de Barcelona amb qui tinc relació, tot el que sé sobre vostès i altres membres de «l'equip». Això em fora molt desagradable si es té en compte que a qui més comprometria seria el senyor Ruiz del Valle, policia de Girona, que no té res que veure amb les seves porques maniobres.

Aprofito l'ocasió per recordar-li que és un delictes greu trobar-se a l'estranger amb senyors com En Josep Tarradellas i En Serra Moret, i d'una d'aquestes trobades en tinc constància fotogràfica. Àdhuc li faig saber que tinc cartes del senyor Tarradellas dirigides al meu pare.

Espero del seu esperit de raonament que comprendrà que, per ésser tan natural i insignificant lo que demano, a lo que crec tenir dret, que no serà necessari arribar a extrems tan desagradables per a tothom. De totes formes **LI DONC LA MEVA PARAULA D'HONOR DE QUE EN CAS DE QUE EL MEU PARE S'HI NEGUÉS, FARIA EL QUE LI HE DIT.**

Li recordo que la data màxima és el dia 30 del corrent mes. Aquest dia al matí telefonaré a la meva mare per a dir-li si sap si el meu pare ha accedit i **HA FET** lo demanat.

Espero que aquesta carta defineixi exactament i per a sempre les nostres futures relacions.

Quintà

Es vol treure el carnet de conduir i vol tenir passaport per poder-se'n anar del país. Però només té setze anys, és menor d'edat i necessita una autorització paterna. Josep Quintà no l'hi concedeix i no hi ha manera que el seu pare reconsideri la decisió. Les conseqüències immediates alteren els seus plans de vida: no podrà treballar en el que té previst i haurà de fer el servei militar. Com pot ser que el seu pare el detesti tant? Només troba una explicació per a aquella conducta: l'afany de venjança. I, com que ha de respondre a l'atac, Quintà troba una manera rebuscada per amenaçar-lo. No tan sols al seu pare. També a l'home de la vida del seu pare. També a Josep Pla.

Els pot destruir amb la informació de què disposa i sap a qui li pot interessar. El que Alfons Quintà sap implica un

inspector de policia: Eduardo Ruiz del Valle. És el cap del Departamento de Policía de Fronteras de Cataluña, i de l'argumentació de la carta es desprèn que és algú que permet que Quintà la travessi, però que desconeix què motiva els viatges de Pla i del seu pare. L'Alfons ho sap. «Maniobres porques». Es pot referir als viatges que Pla farà acompanyat pel seu pare per ingressar diners en comptes suïssos o es pot referir als viatges de conspiració política. Potser Pla no sap que està ficat en una conspiració illegal? Perquè Alfons Quintà sap qui és qui. Sap qui és el dirigent socialista exiliat Manuel Serra i Moret i sap que Tarradellas és el president exiliat. Que es coneixen ho pot demostrar, en el primer cas, perquè disposa de fotografies que proven que s'havien reunit a Perpinyà. De Tarradellas té les cartes que li ha adreçat al seu pare. Té el relat, té els noms i té les proves. Quintà té informació i està disposat a utilitzar-la per fer xantatge a Josep Pla. La informació és poder. Quintà ho aprèn ben aviat. Perquè també sap a qui li pot interessar el que sap. No diu la policia. Explicita el nom del comissari de la Brigada Político-Social de Barcelona: el torturador Juan Vicente Creix.

Té Creix alguna relació amb Quintà? Quina mena de relació? O es tracta d'una catxa o és la mena de relació que es desprèn de la carta: podria ser un confident. Perquè és així com amenaça Pla. Si no aconseguix que el seu pare faci el que ell li demana, els delatarà. Què deu pensar Pla quan llegeix la carta? Li podria semblar una criaturada, però també li pot provocar por. Perquè coneix aquell noi des que era un nadó i, encara que a Pla els nens li importen més aviat poc, sí que sap que és problemàtic. O perquè l'ha filat o perquè l'hi ha confessat el seu pare. I segurament perquè el seu amic Vicens Vives l'hi explica amb cert

detall. Perquè Vicens té raó. Aquell adolescent que es defineix ja en termes de classe i que l'amenaça és un autèntic problema. El que Alfons Quintà té clar és que la informació sobre la conducta dels altres es pot fer servir com un poder per aconseguir el que un vol. El que Quintà sembla no tenir en compte és que el seu desig no és cap ordre, i aquella confusió, que és incapaç de resoldre perquè l'obligaria a reconèixer que la seva conducta es basa en el xantatge, es converteix en un element constitutiu de la seva personalitat adulta. Fa l'efecte que els altres no li importen. Només li importa ell mateix.

Amb la mort de Jaume Vicens Vives, l'operació Tarradellas queda avortada. Tarradellas manté el contacte postal amb Josep Quintà perquè així potser aconseguirà mantenir-lo també amb Pla, però, a Pla, Tarradellas li sembla cada vegada menys interessant, que s'arroga un relat que té poc a veure amb un present de canvi. El polític torna a ser un exiliat caigut en l'oblit, mentre que l'escriptor continua magnetitzant el poder econòmic, en connexió amb la política, que s'ha regenerat amb els Plans de Desenvolupament. Hi ha una burgesia moderna que emergeix i que planta l'arbre del seu poder a la Costa Brava per reproduir les relacions de les capitals i per reproduir-se. En aquelles rutes del poder, algunes van i venen del Mas Pla a restaurants de la zona. Hi apareix Pere Duran Farell —que lidera l'arribada del gas des d'Algèria— o veterans que s'han sabut adaptar a les noves coordenades, com ara l'economista Sardà —que continua vinculat al govern—, el periodista Ibáñez Escofet —cada vegada amb més prestigi a la premsa de Barcelona— o el

financer Ortínez —que a començaments del 1963 deixa de ser l'estrateg del tèxtil, que va a menys, i es vincula al sector bancari, com a delegat del Banc Bilbao a Catalunya—. Aquests són els homes del Camelot de Pla.

Josep Quintà continua assegut davant de la taula rodona que Pla congrega al seu voltant es trobi on es trobi. Quintà els escolta, beu amb ells i, quan s'acaba la festa, acompanya Pla a casa mentre el sol i la ressaca derroten l'última copa de whisky i la matinada. El pare continua integrat a la xarxa, al costat de l'elit burgesa que pilota alguna de les dimensions del *desarrollismo* a Catalunya, però el seu fill es despenja d'aquell món. La seva sortida vital és el mar. Navegar per alliberar-se.

Estudia a l'Escola de Nàutica de Barcelona per fer-se oficial de la Marina Mercant. Durant una temporada, treballa com a mariner a la ruta entre Barcelona i Menorca. L'abril del 1963 és un dels pocs oficials que, prèvia sol·licitud oficial d'ingrés, és admès provisionalment a la Milícia de la Reserva Naval, tal com consta al *Boletín Oficial* del Ministeri de la Marina. Durant el curs 63/64 comença la carrera d'Econòmiques a la Universitat de Barcelona. Està polititzat i li interessa el cinema. En una revista universitària, clandestina, publica una crítica de *Nunca pasa nada*, de Juan Antonio Bardem, que s'estrena durant aquell 1963. També participa en un cinefòrum en què es projecta i es discuteix l'èpica soviètica d'*El cuirassat Potemkin*. Després de la sessió, uns quants decideixen improvisar una manifestació, fogaç com només ho poden ser aleshores.

Aquell dia coneix la Immaculada. Comencen a sortir junts. Ell va a casa seva a buscar-la i caminen hores i hores per Barcelona. A ella, que estudia Filosofia i Lletres, li sembla que l'Alfons està absolutament al dia de les darre-

res novetats intel·lectuals franceses. Li deixa llibres, números de *Les Temps Modernes*. I, mentre caminen, ell es confessa. La Lluïsa, la seva mare, és una dona desgraciada per culpa del seu pare. L'odia. És un odi absolut fonamentat en la consciència reiterada de l'engany. Una amant darrere l'altra. L'Alfons ho repeteix obsessivament i creua amb l'odi l'afany revolucionari d'acabar amb la realitat capitalista en què viuen. El seu compromís sembla absolut. Cal que estiguin preparats per quan arribi la revolució, i estar disposats als sacrificis que siguin necessaris. El primer, no tenir fills. Per a un revolucionari, no hi ha cap altra causa que la revolució. I quan parla de revolució, parla de lluita armada. El passeig llarguíssim que ha començat a primera hora de la tarda els ha portat fins a Montjuïc. Allà hi ha un camp de tir. I Quintà hi dispara, preparant-se per a la revolució i pensant en el seu pare. Fins que la utopia violenta queda desactivada en un vagó de tren.

Tren número 1160. Estació d'origen: Portbou. Estació d'arribada: Barcelona. Ell hi puja a Figueres. Dos guàrdies civils de la duana volant revisen les maletes del passatge. A la seva, hi troben uns vint llibres, la majoria escrits en francès. Una fotografia de Lenin il·lustra una de les portades. Al propietari de la maleta el detenen acusat de propaganda il·legal. A l'atestat, la policia dirà que eren quaranta-quatre llibres, vuit revistes i tres fullets, exemplars de diaris i retalls de premsa. Metralla ideològica comunista i «una bandera catalana separatista». A Barcelona, l'autoritat li demana que els acompanyi al seu pis per fer-hi un escorcoll. Més del mateix. Llibres, fullets i revistes de la mateixa ideologia. És el 3 de juny de 1964. Dues setmanes sense llibertat.

La xarxa de Pla s'activa. El 22 de juny, l'escriptor con-signa a la seva agenda que han deixat anar l'Alfons en lli-

bertat provisional. Però queda pendent el judici al Tribunal d'Ordre Públic. El dia 25 de juny, Pla i els Quintà —pare i fill— es desplacen a Barcelona i es troben amb Ortínez, Carabén o Ibáñez Escofet. Un dia, el jove va al càmping on està treballant la Immaculada. L'acompanya el seu pare. Enraonen una estona. S'acomiaten. La parella no es veurà mai més. Sembla que es tracta de l'últim estiu d'Alfons Quintà lligat al seu pare i a la xarxa de Pla. La nit del 25 de juliol, s'apunta a l'àpat de l'elit empresarial, a la qual s'han afegit dos convidats que arriben al Mas Pla amb el cotxe dels Quintà: són Joan Fuster i el cantautor Raimon. Sopen. Beuen. Xerren i tornen a beure. La matinada els atrapa amb el got a la mà i es queden a dormir a la casa. Aprofitant que Dionisio Ridruejo ha tornat de l'exili i estiueja a la Costa Brava, els Quintà el visiten a Tamariu i li demanen un favor. Els podria recomanar un advocat que defensi el seu fill davant del TOP? L'antic falangista, que ja és un socialdemòcrata de l'oposició, disposa d'un bon candidat: el monàrquic Fernando Álvarez de Miranda.

Un cop ja tenen advocat, Quintà pare es belluga per buscar contactes que permetin influir en el jurat. Escriu a un home del quart poder perfectament integrat en el sistema, algú que ha conegut dins de la xarxa de Pla i que estiueja a Calella. Carles Sentís. És la màxima expressió del capital social consolidat gràcies a la seva presència als mitjans oficials. No s'han vist des de fa anys, però potser ell hi podria fer alguna cosa. Josep Quintà li demana que plantegi el cas del seu fill a alguns dels jutges del tribunal. La carta està datada el 14 de setembre i la vista oral se celebrarà el dia 26. «Espero compreguis el meu estat d'ànim qu'és el que m'ha portat a demanar-te aquest favor; inútil dir-te que estic a la teva disposició per qualsevol cosa que de mi vulguis

sempre». Sentís compleix. Escriu a José Antonio P. Torreblanca. Li explica el que ha passat i així descobrim quina podia ser la condemna.

«El fiscal ha pedido tres años y cien mil pesetas. Su caso se ve el sábado próximo. El sumario es el 124/64, rollo 163/64. Esta petición del fiscal me parece realmente desmesurada no solo en el aspecto procesal. Con casos como éste, creo yo, se fomentan en determinadas personas jóvenes unas apreciaciones que, en principio, no tendrían». El dia 26 se celebra la vista. Una de les quatre d'aquell matí. L'agència de notícies Cifra difon un comunicat de premsa. L'últim punt era aquest: «Por último se vio la causa seguida contra Alfonso Quintà Ladarnuy —sobrino de José Pla— a quien el fiscal pidió tres años de prisión menor y multa de cien mil pesetas por el delito de asociación y propaganda ilegal». El dia 30 és condemnat amb pena de presó. Sis mesos i un dia. No haurà d'ingressar a la presó, però sí pagar deu mil pessetes (si no les pagava, s'estaria un mes arreat). Fernando Álvarez de Miranda decideix presentar-hi un recurs. No es tracta de propaganda illegal i així ho defensarà al Tribunal Suprem. És una politització del seu cas. Alfons Quintà ho comenta amb Josep Benet, a qui havia vist de petit navegant amb la barca del seu pare a Roses i que ja és un advocat que defensa militants antifranquistes davant del Tribunal d'Ordre Públic. Ho comenten mentre surten del despatx on treballa Benet, el dia que es manifesten plegats a la plaça del Rei per protestar perquè el règim i les tensions internes han aconseguit que l'abat Escarré de l'abadia de Montserrat —un símbol religiós i polític— se n'hagi d'anar a viure a Itàlia. Les porres dels grisos dispersen ràpidament el centenar de persones congregades.

Abans que se celebri el nou judici, Alfons Quintà és expulsat de la Reserva Naval. «Jefatura de Instrucción. Milicia de la Reserva Naval. Bajas. O.M. 2341/65 por la que se dispone la baja en la Milicia de la Reserva Naval del cabo segundo Alfonso Quintá Sadurní». *Diario Oficial del Ministerio de la Marina*, del 5 de juny del 1965. Tot s'està torçant. Tres setmanes després, rep una comunicació oficial que representa el cop de gràcia al seu projecte de vida. Ni la marina mercant ni econòmiques. S'ha d'incorporar al servei militar. El destinen a la fragata *Sarmiento Gamboa* de Cartagena. No es podrà ni examinar. Té vint-i-dos anys, gairebé vint-i-tres. Si ningú hi posa remei, li toca fer el servei militar fins al 1967. L'esforç de més d'un lustre per fugir de l'origen s'acaba amb un interrogant. Quina vida l'espera?